

Joan Ferrer Miserol

Habitualment dormia, damunt un munt de xarxes, al port de Fort-de France, la capital de Martinica. Era el lloc més econòmic de la ciutat i, a més, era on estava més a prop del meu lloc de feina, el vaixell de Harry Morgan. Tot començà un dia de l'estiu de 1940. Com cada matí, dormia profundament, fins que Harry me despertà amb una poalada d'aigua de mar. Només sentir el gust de sal i d'aigua pels meus llavis m'augmentaren fins a límits intolerables les sensacions de ressaca matinal; no sabia dir si fou més desagradable la sal o bé l'aigua. Harry era un molt bon amic meu, el millor que tenia; a part de les poalades matinals no s'enfadava mai amb mi. A més de despertar-me cada matí, me pagava qualche dòlar perquè l'acompanyàs a navegar. Això me permetia poder pegar un glop de tant en tant i acabar de passar la ressaca a alta mar, sentint la brisa ma-

rina, mentre dúiem qualche client americà a pescar. Aquell dia, sense que se n'adonàs, vaig sentir com el client li demanà per què me duia embarcat. Li contestà que perquè jo creia que ell me necessitava. Harry era molt orgullós i no podia admetre necessitar ningú, ni fins i tot a mi; per això l'admirava tant.

He d'admetre que possiblement no vaig sobrat d'intel·ligència, però puc bravejar de bona intuïció. Després de tornar de pescar, vaig pujar a la seva habitació, perquè me donàs uns cèntims per beure una cervesa i el vaig veure amb una gent que no m'agradà gens ni mica. Els clients que venien amb la barca per divertir-se eren americanots insuportables; però els que el necessitaven per alguna cosa seriosa me feien molta por. D'aquella colla, l'única que me va caure bé va esser l'al·lota; entre altres coses, perquè va esser l'única que va saber que les abelles, malgrat estar mortes, poden picar. Després d'anar a beure la cervesa, vaig tornar a l'hotel

de Harry per assegurar-me si aquella gent ja se'n havia anat i vaig veure com sortia la policia duent-se'n Harry i l'al·lota. Les meves sospites, com gairebé sempre, eren certes. Això me demostrà que és més fiable la meua intuïció que la seva intel·ligència, i que mai no el podia deixar tot sol. Vaig estar tot el dia rodolant per defora de la comissaria; però, quan sortiren, en lloc de dar-me qualche cosa per anar a beure una altra cervesa i celebrar-ho, m'envià cap a la barca a dormir. No m'agradà gens, perquè quan Harry no me donava per beure era que tenia problemes molt greus.

L'endemà, quan arribà a la barca, de cap manera va voler que hi anàs. Com que jo estava molt preocupat, en un moment de descuit, vaig embarcar-m'hi. A alta mar, quan vaig sortir del meu amagatall i me veié, quedà de pedra; però ja no en podia fer res. S'excusà, dient que no havia volgut dur-me perquè era una missió massa perillosa. Quan ell deia que era perillós és que ho era de debò;

Durant el rodatge vaig sentir com ho comentaren; i afegiren que Howard Hawks no estava massa d'acord amb la moral de *Casablanca* perquè no li agradà gens la decisió que va haver de prendre Rick de triar entre l'amor de Lisa i el deure de lluitar contra els nazis

però la por se me compensà al veure que no havia premeditat deixar-me a terra perquè no me volgués, sinó perquè no correu riscs. Per això el vaig perdonar; passant tota aquella aventura de tirs, fins i tot hi va haver ferits, sense tenir por. Estava clar que me necessitava i no el podia defraudar. El dia següent, mentre entrava a l'hotel de Harry, el comissari me convidà a beure, cosa que m'estranyà molt perquè era un home que habitualment no donava ni el bon dia. Quan me demanà per la nit anterior, tot d'una vaig veure que volia saber què havia passat amb els tirs; però jo li vaig contar la gran "pescada" que havíem fet. Crec que no s'ho va empassar, però no ho vaig poder comprovar, perquè baixà Harry i me va fer marxar; malgrat encara quedava una botella sense destapar. Poc temps després, pel carrer, me tornà agafar la policia i me dugué a comissaria, però aquesta vegada no me donaren ni un sol glop; vaig pensar que possiblement ja no els interessava saber

el que va passar anit. Unes hores després, me tragueren i me dugeren de bell nou cap a l'hotel. A l'habitació de Harry, hi era ell amb l'al·lota que m'estaven esperant; me digué que els tres ens anàvem immediatament de Martinica. Vaig veure que a partir de llavors hauria de cuidar-me de dos en lloc d'un.

La Warner (la productora) va enviar Howard Hawks (el director de la pel·lícula) a Martinica per filmar les meves aventures, bé, les meves i les de Harry, amb la intenció d'aprofitar l'èxit de *Casablanca*. Durant el rodatge vaig sentir com ho comentaren; i afegiren que Howard Hawks no estava massa d'acord amb la moral de *Casablanca* perquè no li agradà gens la decisió que va haver de prendre Rick de triar entre l'amor de Lisa i el deure de lluitar contra els nazis. Segons digueren, per a Howard Hawks, no hi cap obligació moral més gran que la pròpia; sols en el cas que sigui possible sintetitzar les dues, la personal i la col·lectiva, és quan realment

se pot assolir plenament la unitat espiritual. Sincerament, de tot això no en vaig entendre res; però després, també vaig sentir que deien que Harry, volent salvar la vida d'Eddie (aquest som jo) va aconseguir agombolar el seu interès personal de salvar-me amb l'interès col·lectiu de col·laborar amb la resistència francesa, assolint la unitat espiritual. Això me demostrà que el títol de la pel·lícula hauria d'haver estat, *Tenir i no Tenir Eddie*; perquè aquest títol reflectiria el dilema que representa per a Harry el fet de tenir-me o no. Sabent això, un cop sortits del port, quan ja érem mar endins, li vaig dir, "ho veus, Harry, com realment me necessites." I ell me contestà "mai no ho havia posat en dubte, Eddie." M'hauria agradat que Hawks hagués filmat aquesta escena i l'hagués posada com a final de la pel·lícula. Hauria quedat rodona. Crec que, si no ho va fer, va ésser perquè ells dos tenien més bo i no va voler llevar-los protagonisme. 🎬